

VERSTEGEN

accountants en adviseurs

Solide en waardevol

2022

Accountantsverslag

23 mei 2023

Aan de raad van toezicht en
i.a.a. de raad van bestuur van
Stichting Lister
Furkplateau 15
3524 ZH UTRECHT

info@verstegenaccountants.nl
www.verstegenaccountants.nl

Dordrecht, 23 mei 2023

Ref.: 1202/DS/MG

Geachte leden van de raad van toezicht en geachte raad van bestuur,

Overeenkomstig uw opdracht hebben wij de geconsolideerde jaarrekening 2022 van Lister te Utrecht gecontroleerd. In overeenstemming met *artikel 393 lid 4 Burgerlijk Wetboek Boek 2* en *Controlestandaard 260 Communicatie met de met governance belaste personen*, brengen wij verslag aan u uit over onze bevindingen.

De inhoud van dit verslag is – tenzij anders aangegeven – gericht op Lister als groepsorganisatie, bestaande uit stichting Lister, stichting Benedictus Labre en de geconsolideerde financiële overzichten.

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het *Controleprotocol WNT*. Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel vastgesteld op € 704.000. Afwijkingen als gevolg van fraude of fouten zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die om kwalitatieve redenen materieel zijn.

De jaarrekening 2022 van Lister geeft een geconsolideerd eigen vermogen aan per 31 december 2022 van € 18.178.331 en een geconsolideerd resultaat over 2022 van € 3.186 negatief. De raad van bestuur heeft ons kenbaar gemaakt voornemens te zijn om deze jaarrekening vast te stellen en ter goedkeuring van dat besluit voor te leggen aan de raad van toezicht.

Wij geven een goedkeurende controleverklaring af bij deze jaarrekening, onder het voorbehoud dat die ongewijzigd wordt vastgesteld door de raad van bestuur en goedgekeurd door de raad van toezicht.

De definitieve controleverklaring zullen wij afgeven nadat wij de ondertekende jaarrekening hebben ontvangen. Een ondertekende controleverklaring zullen wij vervolgens toevoegen aan de ondertekende jaarrekening. Daarnaast zullen wij een 'was-getekend' controleverklaring invoegen in de 'was-getekend' versie van de jaarrekening.

In het geval dat de door ons gecontroleerde jaarrekening nog wordt gewijzigd, verzoeken wij u om per omgaande contact met ons op te nemen over de dan ontstane situatie.

Wij benadrukken dat dit accountantsverslag uitsluitend bedoeld is om u te informeren over onze controlebevindingen en aanbevelingen. Belanghebbenden kunnen u vragen om een afschrift van onze rapportage(s) voor hun beoordeling van de financiële stand van zaken van Lister en van de risico's in de bedrijfsvoering. Wij benadrukken dat wij niet aansprakelijk zijn voor eventuele gevolgen van externe verspreiding.

Wij vertrouwen erop u met dit verslag voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid om het nader toe te lichten.

Hoogachtend,

ing. J.L. (John) Wisse RA

INHOUDSOPGAVE

1. Lister in beeld.....	5
2. Algemene ontwikkelingen	7
2.1. Financiële vooruitzichten binnen de sector.....	7
2.2. Strategieontwikkeling	8
2.3. Ontwikkelingen binnen Lister	9
3. Financiële positie 2022	10
3.1. Resultaat	10
4. Algemene controlebevindingen bij de jaarverslaglegging 2022	12
4.1. Invoering van de Regeling openbare jaarverantwoording WMG	12
4.2. Bestuursverslag.....	13
4.3. Verslag van het intern toezichhoudend orgaan	13
4.4. Het verloop van onze controlewerkzaamheden.....	13
5. Controlebevindingen bij specifieke posten in de jaarrekening.....	14
5.1. Algemeen	14
5.2. WNT-verantwoording	14
6. Interne beheersing	15
7. Overige onderwerpen.....	16
7.1. Duurzaamheid.....	16
7.2. Controleopdracht komend jaar.....	17
7.3. Onafhankelijkheid	17
8. Slot.....	17

1. Lister in beeld

In onderstaand overzicht geven wij een totaalbeeld van de financiële positie en interne beheersing van Lister met verwijzingen naar de verdere uitwerking in dit verslag. De legenda voor de signalering is:

	Geen noemenswaardige bevindingen		Tekortkomingen en/of aandachtspunten met een verhoogd risico/verhoogde impact
	Geen tekortkomingen, wel relevante bevindingen en/of aandachtspunten		Tekortkomingen en/of aandachtspunten met een hoog risico/grote impact
	Beperkte tekortkomingen en/of bijzondere aandachtspunten		

Onderwerp	Bevindingen 2022	§	Signalering	
			2022	2021
FINANCIËLE POSITIE				
Resultaat boekjaar	Het geconsolideerde resultaat bedraagt € 3.186 <u>negatief</u> . Het enkelvoudige resultaat van stichting Lister is € 48.988 positief. Het enkelvoudige resultaat van stichting Lister ligt onder het begrote resultaat van € 396.000 positief. Genormaliseerd bedraagt het resultaat 2022 echter € 118.000 positief.	3.1		
Financiële ratio's	De financiële ratio's verhouden zich positief met gangbare normen en vergelijkbare organisaties.	3.1		
Resultaatverwachting komend boekjaar	De begroting 2023 sluit met een resultaat van € 1.210.000 <u>negatief</u> . Gecorrigeerd voor de incidentele kosten en projecten (€ 1.808.000) komt het begrote genormaliseerde resultaat uit op € 640.000 positief. Met de in de begroting opgenomen incidentele kosten en projecten geeft Lister concrete invulling aan de afbouw van de reserves in het eigen vermogen. De gerapporteerde resultaatontwikkeling over de eerste maanden van 2023 wijkt in positieve zin af van de begroting.	2.3		
INTERNE BEHEERSING				
Risicomanagement	De opzet van het risicomanagementsysteem voldoet aan de eisen.	6		
Instrumenten beheersing resultaat en liquiditeitspositie en extern verslaggevingsproces	Er zijn geen bijzondere bevindingen of aandachtspunten bij het interne instrumentarium voor de resultaat- en liquiditeitsbeheersing. Het externe verslaggevingsproces verloopt goed.	6, 4.4		

Onderwerp	Bevindingen 2022	§	Signalering	
			2022	2021
IT-beheersing	<p>Er zijn enkele verbeter- en aandachtspunten geconstateerd voor de IT-beheersingsmaatregelen en aan u gerapporteerd in onze managementletter 2022.</p> <p>De verbeterpunten, relevant voor de controle, hebben voornamelijk betrekking op het controleren/monitoren of derde partijen zich houden aan de gemaakte afspraken in de servicelevelagreements en het verder vormgeven van het op gestructureerde, gecentraliseerde en op continue wijze documenteren van processen.</p> <p>Uit hoofde van onze controleopdracht voor de jaarrekening hebben wij geen belangrijke risico's voor de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking geconstateerd.</p>	6		
Administratieve processen	De administratieve processen zijn voldoende op orde.	6		

2. Algemene ontwikkelingen

2.1. Financiële vooruitzichten binnen de sector

De financiële vooruitzichten voor de zorgsector zijn somber. Kwaliteit en betaalbaarheid van de zorg staan op gespannen voet.

De financiële vooruitzichten voor de zorgsector zijn momenteel somber. Vrijwel alle zorgorganisaties worstelen met de balans tussen kwaliteit en betaalbaarheid van de zorgverlening aan bewoners, cliënten en patiënten. Enkele specifieke thema's daarbij zijn:

- De beschikbaarheid van voldoende en gekwalificeerd personeel. De inzet van PNIL biedt in sommige situaties hiervoor een oplossing, maar een te hoge inzet van PNIL heeft een te groot kostenverhogend effect en geeft tegelijkertijd druk op de (ervaren) kwaliteit van de zorg.
- De Wlz-sector heeft te maken met toekomstige tariefdalings. Deze worden gemotiveerd vanuit de visie op de houdbaarheid van de overheidsuitgaven en de toegankelijkheid van de zorg. Voor vastgoedtarieven (NHC) geldt dat per 1 januari 2024 sprake zal zijn van een daling van ongeveer 8%. Daarnaast heeft de minister van VWS zeer recent de Tweede Kamer geïnformeerd dat zij de NZa een aanwijzing zal geven tot een structurele ombuiging van de Wlz-(maximum)tarieven van 1,2% in 2024 tot 2,8% in 2026.
- De implementatie van zorgtechnologie. Zorgtechnologie is bedoeld om de kwaliteit van zorg op peil te houden of zelfs te verbeteren met minder arbeidscapaciteit. Zorgtechnologie vraagt aanvankelijk echter veelal een hogere personeelsinzet, vergt hoge investeringen met een onzekere business case en kan leiden tot een afname van de toegankelijkheid van de zorg voor cliënten die geen feeling hebben met (zorg)technologie.
- Algehele kostenstijgingen. De huidige inflatie, looneisen, duurzaamheids-eisen etc. leiden tot grote kostenstijgingen die (zeker op korte termijn) niet volledig verdisconteerd worden in de tarieven voor de zorg.

Deze en aanverwante vraagstukken leiden landelijk tot negatieve exploitatieresultaten, doorbreking van bancaire convenanten, druk op investeringen etc.

In het Integraal Zorgakkoord (IZA) is de problematiek van de kwaliteit en betaalbaarheid van de zorg ook een belangrijk thema. De oplossing wordt onder meer gezocht in samenwerking en een verschuiving van expliciete kwaliteitsnormen naar de impliciete norm van 'passende zorg'. Passende zorg wordt hierbij gekwalificeerd als waardegedreven zorg.

Het Ministerie van VWS, de IGJ en de NZa zijn vanuit het veld opgeroepen om 'veldnormen' te ontwikkelen voor passende zorg. Zolang deze veldnormen niet helder zijn, blijft het voor zorgorganisaties zelf een zoektocht om de balans te houden tussen kwaliteit en betaalbaarheid van de zorg.

Voor verdere algemene ontwikkelingen in de sector verwijzen wij naar onze maandelijkse nieuwsbrief "[Geregeld in de Zorg](#)".

2.2. Strategieontwikkeling

Veel zorgorganisaties kampen met een vorm van 'handelingsverlegenheid' bij het inspelen op het sombere sectorbeeld.

Vrijwel alle zorgorganisaties hebben te maken met het perspectief zoals dat in de vorige paragraaf is geschetst. Tegelijkertijd is het ingewikkeld om hierop een passende strategie te ontwikkelen. Er lijkt een relatief grote handelingsverlegenheid die gevoed wordt door sectorbeelden. Daarbij kan het verleidelijk zijn om te denken: "Het is overal hetzelfde, dus een systeemfout en dus een vraagstuk voor landelijke bestuurstafels". Daarnaast vraagt de aard van de problematiek (samenhang tussen krapte op de arbeidsmarkt, druk op de kwaliteit en druk op financiën) om slagkracht die echter door deze zelfde drie thema's wordt beperkt, namelijk werkdruk, kwaliteitseisen, beperkte investeringsruimte.

Tegelijkertijd zijn er voorbeelden van zorgorganisaties die wel voor een duidelijke strategie kiezen om uit de vicieuze cirkel te komen. Voorbeelden daarvan zijn het werken aan meer schaalgrootte, wijziging van de productportfolio, het (soms radicaal) aanpassen van het HR-beleid, het grootschalig investeren in zorgtechnologie en het herstructureren van zorgprocessen (LEAN).

Duidelijke strategiekeuzes bieden kansen voor de toekomst, maar gaan ook gepaard met risico's. In het licht daarvan neemt het belang van continu vooruitkijken en bijsturen toe. Wat is het (financiële) effect van strategische keuzes, in hoeverre wijkt dat af van aanvankelijke veronderstellingen en wat is nodig om strategische doelen (alsnog) te bereiken? In die context benadrukken wij al enige tijd het belang van het dynamiseren van de managementinformatie, bijvoorbeeld door het implementeren van rolling forecasting als alternatief voor de relatief statische jaarplan- en/of begrotingscyclus.

Hiermee wordt voortdurend informatie toegevoegd aan (financiële) prognoses om een nauwkeurig beeld te krijgen van de invloed van keuzes in de bedrijfsvoering op de (toekomstige) financiële prestaties.

Lister houdt hier onder meer rekening mee door middel van het bijwerken van de (meerjaren)begroting met de huidige prijsontwikkelingen en de BI-tool die wordt ingezet om zoveel mogelijk te voorzien in de informatiebehoefte van het management. In de BI-tool is informatie opgenomen over personeel, productie, cliënt en financieel.

De impact en reactie van Lister op het vorenstaande komt in de volgende paragraaf nader aan de orde.

2.3. Ontwikkelingen binnen Lister

De (financiële) ontwikkelingen binnen Lister vertonen een duidelijke parallel met het algemene beeld van de sector.

Het vorenstaande is voor Lister eveneens aan de orde. Dit blijkt onder meer uit het volgende:

- Het financiële resultaat over 2022 bedraagt geconsolideerd € 3.186 negatief en enkelvoudig voor stichting Lister € 48.988 positief (genormaliseerd € 118.000 positief, zie ook paragraaf 3.1) tegenover een begroot resultaat van € 396.000 positief. Een belangrijke factor in de resultaatontwikkeling van Lister is de verdere optimalisatie van de personele inzet. Tegelijkertijd is de inzet van PNIL over 2022 fors gestegen en heeft de hoge inflatie impact op het resultaat.
- Voor 2023 is een resultaat begroot van € 1.210.000 negatief. Gecorrigeerd voor de incidentele kosten en projecten (€ 1.808.000) komt het begrote genormaliseerde resultaat uit op € 640.000 positief. Met de in de begroting opgenomen incidentele kosten en projecten geeft Lister invulling aan de afbouw van de reserves in het eigen vermogen.
- Uit de maandrapportage tot en met februari 2023 blijkt dat de realisatie positief afwijkt ten opzichte van de begroting 2023. Er is geen actuele prognose beschikbaar voor heel 2023 na het verloop van de eerste maanden.
- In 2023 wordt ingezet op de volgende belangrijke thema's:
 - Verlagen van het ziekteverzuim.
 - Toenemende druk op de financiering: enerzijds meer instroom in de zorg en anderzijds door de sterk toenemende inflatie.
 - Het vraagstuk wat centraal en decentraal geregeld moet worden, inclusief de evaluatie van de impact op de bedrijfsprocessen.
 - Krapte op de arbeidsmarkt.
 - Verwachte groei van aantal cliënten. Vernieuwing en innovatie om het proces van begeleiding te kunnen opvangen.
 - Verdere doorontwikkeling in lijn met de vier hoofdthema's uit het meerjarenbeleidsplan.
 - Verdere digitalisering en standaardisering van de financiële processen en het verder vormgeven van de informatiebeveiliging.
 - Het effect op de financiën door de verhoging van de energietarieven.

3. Financiële positie 2022

3.1. Resultaat

3.1.1. Analyse van het resultaat

De resultaatontwikkeling wijkt negatief af van de begroting en de eerdere resultaatprognoses.

Onderstaande opstelling geeft inzicht in de ontwikkeling van het resultaat over de achterliggende jaren en de beïnvloeding daarvan door incidentele posten. Deze opstelling is ontleend aan het accountantsverslag 2021 (voor de vergelijkende cijfers) en de cijfers over 2022 zijn afgestemd met en bevestigd door de raad van bestuur van Lister.

	2022	2021	2020
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Gerapporteerd resultaat: Stichting Lister enkelvoudig	49	2.522	133-
Correctie voor incidentele posten:			
- Impairment Tiny Houses		4	45
- Voorziening huur Vleuterweide/Herenstraat		-	166
- Vervroegde afschrijving div locaties		-	262
- Additionele kosten Corona		30	204
- Afboekingen debiteuren projecten		-	4
- (inhaal)dotatie voorziening groot onderhoud	128	273	
- Voorzieningen verlieslatende contracten en bijb. correcties	200	21-	-
- Vrijval voorziening dubieuze debiteuren		54-	-
- Coronasteun	394-	-	-
- Correctie afschrijving grond	24-	-	-
- Toekenning WLZ/WMO 2021	145-	-	-
- Dagbesteding voorziening	304	-	-
Genormaliseerd resultaat	118	2.754	548
Omzet	63.610	59.301	54.065
Resultaatratio gerapporteerd resultaat	0,1%	4,3%	-0,2%
Resultaatratio genormaliseerd resultaat	0,2%	4,6%	1,0%

Bovenstaande tabel geeft de (genormaliseerde) resultaatontwikkeling weer. Met betrekking tot het (genormaliseerde) resultaat en de ontwikkeling daarin merken wij het volgende op:

- Voor 2022 was een enkelvoudig resultaat van stichting Lister begroot van € 396.000 positief. Het genormaliseerde resultaat bedraagt € 118.000 positief en is daarmee € 278.000 lager. De belangrijkste oorzaken hiervoor zijn:
 - ontwikkelingen in verzuim en PNIL; en
 - de inflatie en het effect daarvan op de materiële kosten.

Voor een nadere uiteenzetting van de afwijkingen tussen begroting en realisatie verwijzen wij naar het bestuursverslag.

- In de managementinformatie tot en met juni 2022 werd het resultaat geprognoseerd op € 675.000 positief. Het werkelijke resultaat 2022 ad € 49.000 positief ligt € 626.000 lager. De reden hiervoor zijn dezelfde als hierboven genoemd bij de analyse van het resultaat ten opzichte van de begroting 2022.

3.1.2. Toelichting bijzondere/incidentele posten

De in voorgaande opstelling vermelde bijzondere/incidentele posten 2022 kunnen als volgt worden toegelicht.

Dotatie voorziening groot onderhoud

De voorziening groot onderhoud wordt gevormd voor verwachte kosten inzake periodiek groot onderhoud, gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan. In 2022 is een extra dotatie gedaan van € 128.000 als gevolg van sterke stijging van de inflatie. Deze stijging is in lijn met landelijke ontwikkelingen.

Coronasteun

In de jaarrekening 2022 is een bedrag van € 394.000 aan corona-compensatie verwerkt (2021: € 0). In 2022 heeft de corona-compensatie hoofdzakelijk nog betrekking op de compensatie van de hoge kosten van ziekteverzuim. Voor 2023 is er geen mogelijkheid meer om coronaschade te declareren. De kosten van een (doorlopend) hoog ziekteverzuim komen dan dus volledig voor rekening van Lister. Dit kan aanzienlijke druk geven op het (begrote) resultaat 2023.

Dotatie voorziening verlieslatende contracten

De voorziening verlieslatende huurcontracten heeft betrekking op een locatie waarvoor Lister ultimo 2022 nog een huurverplichting heeft, maar waar de activiteiten worden beëindigd.

Correctie afschrijving grond

In de openingsbalans van de post 'gebouwen' is een fout uit eerdere jaren hersteld. In deze post was ook grond meegenomen waar in het verleden over is afgeschreven. De afschrijvingslast heeft een effect van € 24.000 over 2022.

3.1.3. Financiële kengetallen en ratio's

De financiële positie van Lister is in vergelijking met externe normen en de benchmark op orde.

In bijlage 1 bij dit verslag zijn de belangrijkste financiële ratio's van Lister weergegeven in verhouding tot vergelijkbare zorgorganisaties. Daaruit valt te concluderen dat Lister een gezonde financiële positie heeft.

Wij willen benadrukken dat de branchecijfers bepaald zijn op basis van de invoer in DigiMV door de zorgaanbieders en niet geverifieerd zijn door ons. Hierdoor geven de branchecijfers mogelijk geen volledig juiste weergave van de werkelijkheid. De benchmark is vooral bedoeld om indicatief te zijn voor mogelijk opvallende afwijkingen.

4. Algemene controlebevindingen bij de jaarverslaglegging 2022

4.1. Invoering van de Regeling openbare jaarverantwoording WMG

Vanaf boekjaar 2022 is de Regeling openbare jaarverantwoording WMG (RojW) van kracht voor de jaarverantwoording van Lister. De belangrijkste gevolgen voor Lister zijn met name:

- Een aanpassing van de inrichting van de jaarrekening en dan vooral van de balans en de winst- en verliesrekening en de toelichting daarop. De vergelijkende cijfers over 2021 zijn hierop aangepast.
- Het (weer) verplicht worden van het opnemen van een bestuursverslag in de jaarverantwoording. Zie verder paragraaf 4.2 hierover.
- Een aanpassing van de consolidatie(kring). Voor 2022 is een geconsolideerde jaarrekening opgemaakt van de financiële gegevens van Stichting Benedictus Labre en stichting Lister. Voor 2021 bestond de jaarrekening nog uit enkel de financiële gegevens van stichting Lister. Deze wijziging wordt veroorzaakt doordat vanaf 2022 zorgaanbieders een geconsolideerde jaarrekening moeten opstellen van de eigen financiële gegevens met die van de entiteiten waarover overheersende zeggenschap of beleidsbepalende invloed wordt uitgeoefend. Verder is in de RojW de consolidatievrijstelling voor steunstichtingen (waarover de zorgaanbieder overheersende zeggenschap of beleidsbepalende invloed uitoefent) vervallen.
- Het verplicht worden van het opnemen van een verslag van de raad van toezicht in de jaarverantwoording. Zie verder paragraaf 4.3 hierover.

Wij hebben vastgesteld dat Lister de RojW op de juiste wijze heeft toegepast in de jaarverantwoording 2022. Gezien de complexiteit van met name de consolidatie- en publicatievoorschriften bij groepsrelaties, hebben wij een team van specialisten binnen ons kantoor vaktechnisch geconsulteerd hierover. Dit team onderschrijft onze conclusie.

4.2. Bestuursverslag

Het bestuursverslag voldoet aan de daaraan gestelde eisen.

Het bestuursverslag van zorgaanbieders dient met ingang van 2022 te voldoen aan alle vereisten van artikel 10 van de RojW. Dit artikel verwijst naar de voorschriften voor het bestuursverslag die zijn opgenomen in Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, artikel 391. Het bestuursverslag mag verder niet in strijd zijn met de jaarrekening en de andere daarbij gevoegde informatie.

Wij hebben vastgesteld dat het bestuursverslag 2022 van Lister voldoet aan artikel 10 van de RojW, de vereiste informatie in voldoende mate weergeeft en niet strijdig is met de jaarrekening, andere daarbij gevoegde informatie of onze controlebevindingen.

4.3. Verslag van het intern toezichthoudend orgaan

In de jaarverantwoording 2022 is een verslag van de raad van toezicht opgenomen.

Met ingang van 2022 is het voor elke zorgaanbieder die een intern toezichthoudend orgaan dient te hebben, verplicht om een verslag van het intern toezichthoudend orgaan op te nemen in de jaarverantwoording. In de RojW is hierover onder meer het volgende opgenomen:

“Een eigen verslag dat door de interne toezichthouder is opgesteld, onderstreept de onafhankelijke positie die de interne toezichthouder inneemt ten opzichte van het bestuur. De interne toezichthouder legt hierin maatschappelijke verantwoording af over diens handelen en de resultaten van diens handelen. De interne toezichthouder vormt een belangrijke tegenmacht in de zorgorganisatie en moet er o.a. op toezien of de hoofdlijnen van het strategisch beleid, algemene en financiële risico's en beheers- en controlesysteem van de zorgaanbieder bijdragen aan de maatschappelijke doelstelling van het verlenen van goede en betaalbare zorg. Er zijn geen inhoudelijke eisen gesteld aan dit verslag”.

Lister heeft invulling gegeven aan deze verplichting. Wij hebben vastgesteld dat het verslag van de raad van toezicht van Lister niet in strijd is met de jaarrekening en de andere daarbij gevoegde informatie.

4.4. Het verloop van onze controlewerkzaamheden

4.4.1. Controleproces

Voor het controleproces constateren wij enkele bijzondere aandachtspunten/of verbeterpunten.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden uitgevoerd overeenkomstig de tussen Lister en ons kantoor opgestelde opdrachtbevestiging. Ter ondersteuning daarvan zijn vooraf risicoanalyses opgesteld, werkafspraken gemaakt en tussentijdse controlewerkzaamheden uitgevoerd. Met betrekking tot het controleproces constateren wij het volgende:

- In de interne beheersingsmaatregelen van Lister is geen sprake van belangrijke onvoorziene tekortkomingen. De geplande combinatie van systeem- en gegevensgerichte controlewerkzaamheden is daardoor afdoende gebleken om tot een oordeel over het getrouwe beeld van de jaarrekening (en overige jaarstukken) te komen.

- De concept-jaarrekening was bij aanvang van onze jaarrekeningcontrole gereed en van goed niveau.
- Het bestuursverslag en het verslag van de raad van toezicht zijn tijdens de jaarrekeningcontrole in concept aan ons opgeleverd ter verdere beoordeling. *Wij adviseren om in het vervolg in te zetten op beschikbaarheid van de concepten bij aanvang van de jaarrekeningcontrole.*
- De analyses, specificaties en documentatie die wij hebben opgevraagd voorafgaand aan de controle van de productieverantwoordingen en de jaarrekeningcontrole zijn (op onderdelen) gefragmenteerd opgeleverd tijdens de uitvoering van onze controlewerkzaamheden. *Wij adviseren om in het vervolg voorafgaand aan onze jaarrekeningcontrole een interne review uit te voeren op de kwaliteit en volledigheid van de aanlevering.*

Wij hebben onze controlewerkzaamheden overeenkomstig onze opdracht kunnen uitvoeren, rekening houdend met de gemaakte prijsafspraken.

4.4.2. Verwerking van geconstateerde afwijkingen

Er resteren geen ongecorrigeerde afwijkingen in de jaarrekening.

Naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole zijn geen noemenswaardige aanpassingen doorgevoerd. Inhoudelijk zijn er over de jaarrekening 2022 geen meningsverschillen geweest.

In de definitieve jaarrekening resteren geen ongecorrigeerde afwijkingen.

5. Controlebevindingen bij specifieke posten in de jaarrekening

5.1. Algemeen

De controle van de jaarrekening heeft geen specifieke controlebevindingen opgeleverd, naast de bevindingen die reeds aan de orde zijn gekomen in dit verslag.

Voor nadere informatie over de posten in de jaarrekening, verwijzen wij naar de in de jaarrekening opgenomen specificaties en tekstuele toelichtingen.

5.2. WNT-verantwoording

5.2.1. Controlebevindingen en aanbevelingen

De WNT-verantwoording is juist. Lister heeft de WNT-bepalingen in 2022 nageleefd.

Wij hebben de in de jaarrekening opgenomen WNT-verantwoording 2022 gecontroleerd overeenkomstig de door de minister vastgestelde [Regeling controleprotocol WNT 2022](#). Daarbij zijn door ons geen afwijkingen of bijzonderheden geconstateerd.

Voor de onderbouwing van de WNT-klassenindeling 2023 dient de jaarrekening 2022 als uitgangspunt te worden gehanteerd. *Wij adviseren om kort na de vaststelling van de jaarrekening 2022 van Lister de WNT-klassenindeling 2023 (definitief) vast te stellen.*

5.2.2. *Beperkingen in de reikwijdte van onze controlewerkzaamheden*

Wij hebben de toepassing van de WNT door Lister gecontroleerd overeenkomstig de *Regeling Controleprotocol WNT 2022*. Daarbij hebben wij ons gebaseerd op de in de jaarrekening verantwoorde gegevens en bedragen en de daaraan ten grondslag liggende administratieve bescheiden. Het kan zijn dat bepaalde (kosten)vergoedingen aan de raad van bestuur en/of raad van toezicht niet door Lister en/of door ons zijn geïdentificeerd. Deze vergoedingen zouden dan al dan niet terecht buiten de WNT-verantwoording kunnen zijn gebleven en buiten de reikwijdte van onze controlewerkzaamheden.

Als de WNT-verantwoording niet strookt met uw beeld van de werkelijkheid of met uw eigen administratie, verzoeken wij u ons per omgaande te informeren. Wij kunnen dan op grond van uw informatie onze controlebevindingen evalueren.

Het controleprotocol WNT heeft niet tot doel om vast te stellen of de bezoldiging van de raad van bestuur en van de raad van toezicht overeenkomt met de afspraken die hierover zijn gemaakt. Het kan daardoor voorkomen dat de WNT is toegepast, terwijl de bezoldiging afwijkt van gemaakte afspraken.

6. Interne beheersing

Er is geen sprake van ernstige tekortkomingen in de voor de jaarrekeningcontrole relevante interne beheersingsmaatregelen.

Vanuit onze controleopdracht nemen wij kennis van de interne beheersingsmaatregelen die een directe relatie hebben met de externe verslaglegging van Lister. Als een interne beheersingsmaatregel de basis vormt voor onze verdere controlewerkzaamheden, dan toetsen wij ook de werking ervan gedurende het jaar.

Onze bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot de interne beheersingsmaatregelen binnen Lister hebben wij, naar aanleiding van onze tussentijdse controlewerkzaamheden, gerapporteerd in onze managementletter 2022 met datum 18-11-2022.

Vanuit onze controle van de jaarrekening zijn geen bijzondere bevindingen te melden aangaande de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Wij benadrukken daarbij dat onze werkzaamheden zich niet richten op alle IT-risico's, zoals bijvoorbeeld cybercriminaliteit. In voorgaande managementletters hebben wij u geadviseerd om hierop in te spelen door het laten uitvoeren van periodieke IT-scans en de implementatie van beveiligingsstandaarden als NEN-7510 Informatiebeveiliging in de zorg. Lister houdt zich hier al actief mee bezig.

Over het geheel genomen vinden wij dat er binnen Lister geen sprake is van zwaarwegende tekortkomingen in de interne beheersingsmaatregelen rond de financiële verslaglegging. Er is vanuit onze controlewerkzaamheden in het kader van de jaarrekeningcontrole ook geen (aanwijzing van) fraude of overtreding van wet- en regelgeving geconstateerd.

7. Overige onderwerpen

7.1. Duurzaamheid

Onlangs zijn de Green Deal 3.0 'Samen werken aan Duurzame Zorg' vastgesteld en ook de richtlijnen voor duurzaamheidsrapportage vanuit de CSRD. De informatiebehoefte over duurzaamheidsresultaten neemt snel toe.

Afgelopen maanden hebben partijen uit de zorgsector, ondersteund door het ministerie van VWS, gewerkt om te komen tot nieuwe en betere afspraken over het verduurzamen voor de zorg in de Green Deal 3.0 'Samen werken aan Duurzame Zorg'.

De nieuwe deal is een samenwerking tussen de Rijksoverheid en vertegenwoordigende organisaties uit de zorg, zorgverzekeraars en banken, als vervolg op twee eerdere Green Deals. Er wordt ingezet op meer concrete afspraken en minder vrijblijvendheid.

Het akkoord bestaat uit vijf thema's: gezondheidsbevordering, kennis en bewustwording, CO2-uitstoot, circulair werken en medicatie. Aan deze thema's wordt in de periode 2023 tot en met 2026 gewerkt om te komen tot meer duurzame zorg.

Ruim 300 zorgorganisaties zijn aangesloten bij de tweede Green Deal Duurzame Zorg. Lister valt hier onder en werkt trapsgewijs toe naar een [certificaat Milieuthermometer Zorg](#) (niveau zilver) voor haar locaties. In 2022 heeft Lister voor tien locaties niveau brons en voor vijf locaties niveau zilver gerealiseerd. In 2023 heeft Lister gepland nog tien nieuwe locaties te laten certificeren voor het bronzen niveau.

Eind november 2022 zijn de richtlijnen voor duurzaamheidsrapportage, die voortvloeien uit de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), vastgesteld. De verplichting tot het toepassen van deze richtlijnen rust in eerste instantie (2024) op grote beursgenoteerde organisaties en vervolgens ook op grote ondernemingen (2025) en kleine en middelgrote beursgenoteerde organisaties (2026).

Het is nog onzeker of de richtlijnen ook direct van toepassing zullen zijn op grote zorgorganisaties die stichting zijn. Voor middelgrote en kleine zorgstichtingen lijkt verplichte toepassing in ieder geval nog verder in de toekomst te liggen. Tegelijkertijd geldt dat vrijwel elke zorgorganisatie te maken heeft met ketenpartners/ leveranciers die in 2024 of 2025 al moeten voldoen aan de richtlijnen. Dit zal leiden tot een additionele informatiebehoefte en mogelijk ook additionele verplichtingen vanuit deze partijen richting de zorgorganisaties.

Onder het motto "What gets measured, gets managed" hebben wij onderzocht welke duurzaamheidsaspecten worden gemeten en uitgevoerd door Lister. Daarbij zien wij dat er diverse acties worden uitgevoerd op verschillende duurzaamheidsaspecten, bijvoorbeeld door het plaatsen van zonnepanelen, het vervangen van traditionele verlichting naar ledverlichting, vervangen van onzuinige machines, monitoring, elektrificeren van het wagenpark en het uitbrengen van een flyer met energiebesparingstips. Tevens zijn duurzaamheidsmaatregelen, bijvoorbeeld vloer- en spouwmuurisolatie, opgenomen in de meerjaren-onderhoudsplannen. De totale verwachte investering hieromtrent voor 2023, zoals opgenomen in de begroting 2023, betreft € 417.000.

7.2. Controleopdracht komend jaar

Graag zetten wij onze opdracht voort met de accountantscontrole van boekjaar 2023. Er zijn vaktechnisch gezien geen belangrijke wijzigingen in de aanpak noodzakelijk, rekening houdend met hetgeen is opgemerkt in paragraaf 4.5. De komende maanden zullen wij de controleaanpak 2023 nader uitwerken. Wij waarderen daarbij de inbreng vanuit de raad van toezicht vanuit het perspectief van artikel 6.4.3 van de Governancecode Zorg 2022. Daarin is gesteld: “...dat de informatie die de raad van toezicht van de raad van bestuur en de accountant ontvangt, naar het eigen oordeel passend moet zijn om de eigen taak adequaat te kunnen vervullen”. Indien nodig zullen wij het controlebudget herijken en de controleopdracht herbevestigen.

7.3. Onafhankelijkheid

Wij bevestigen onze onafhankelijkheid voor het uitvoeren van onze controleopdracht.

Het waken voor onze onafhankelijkheid is primair onze eigen (vaktechnische) verantwoordelijkheid. Daarvoor treffen wij – overeenkomstig onze standaarden en interne kwaliteitsprocedures – diverse maatregelen. Op basis van de uitvoering van deze maatregelen kunnen wij bevestigen dat wij de controleopdracht voor de jaarstukken van Lister op onafhankelijke wijze hebben kunnen uitvoeren en afronden.

Aanvullend daarop rapporteren wij u jaarlijks – voor uw beoordeling van onze onafhankelijkheid en overeenkomstig paragraaf 6.6 van de Governancecode Zorg 2022 – de werkzaamheden die door ons zijn verricht naast het controleren van financiële verantwoordingen en het uitoefenen van onze natuurlijke adviesfunctie.

Met betrekking tot het verslagjaar 2022 hebben wij geen werkzaamheden verricht naast onze controlewerkzaamheden en de direct daaruit voortvloeiende advisering.

Tot slot bevestigen wij dat geen sprake is van een langdurige betrokkenheid (zeven jaar of meer) van één van de teamleden bij de controleopdracht voor Lister.

8. Slot

Wij vertrouwen erop u met dit accountantsverslag voldoende te hebben geïnformeerd over onze controlebevindingen en u van dienst te zijn geweest met de vermelde ontwikkelingen en aanbevelingen.

BIJLAGE 1: BENCHMARK FINANCIËLE POSITIE

Benchmark Lister				Omzetklasse > € 40 miljoen (groot)		Gemiddeld GGZ-sector	
	2022	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Solvabiliteit							
Eigen vermogen / bedrijfsopbrengsten	28,5%	29,3%	27,5%	26,2%	24,7%	25,8%	24,6%
Eigen vermogen / totaal passiva	61,9%	65,9%	60,8%	37,4%	35,4%	38,2%	36,5%
Financiering en liquiditeit							
Financieringsverhouding *	238,5%	234,4%	190,9%	141,2%	131,4%	148,9%	138,3%
Loan-to-value **	0,0%	0,0%	0,0%	56,1%	54,8%	56,7%	55,0%
Schuldekkingsratio (DSCR) ***	11,5	38,9	4,6				
Liquiditeitsratio	2,3	2,6	2,0	1,6	1,5	1,6	1,5
Rentabiliteit							
Resultaat / bedrijfsopbrengsten	-0,2%	4,3%	-0,2%	2,5%	1,2%	2,5%	1,2%
Resultaat / eigen vermogen	-0,6%	14,5%	-0,9%	2,6%	1,2%	9,8%	5,1%
EBITDA / bedrijfsopbrengsten	1,3%	6,0%	1,5%	6,1%	5,0%	5,9%	4,8%
Personeel							
Loonkosten / netto omzet	67,5%	62,2%	64,5%	66,7%	67,1%	65,7%	66,2%
Uitbesteed werk / netto omzet	9,1%	4,4%	3,0%	6,2%	5,7%	6,7%	6,2%
Loonkosten / fte	€ 60.432	€ 65.275	€ 57.764	€ 69.820	€ 68.044	€ 63.041	€ 59.925
Kapitaallasten							
Kapitaallasten / bedrijfsopbrengsten ****	1,5%	9,9%	11,1%	6,3%	6,5%	6,4%	6,6%

De in de tabel opgenomen informatie 2021 en 2020 is ontleend aan een door Intrakoop en Verstegen accountants uitgevoerde benchmark voor de zorgsector op basis van de gepubliceerde informatie via DigiMV.

- * De financieringsverhouding is berekend door de som van het op lange termijn beschikbaar eigen en vreemd vermogen te delen door de boekwaarde van de vaste activa.
- ** De loan-to-value is berekend door de boekwaarde van de langlopende schulden te delen door de boekwaarde van de materiële vaste activa.
- *** De DSCR is berekend door het bedrijfsresultaat, verhoogd met de afschrijvingen, te delen door de som van rentelasten en aflossingsverplichtingen.

Door de invoering van de RojW is voor de DSCR en de kapitaallasten vanaf 2022 geen bruikbare benchmark meer beschikbaar. Dit hangt samen met het vervallen van de verplichting om huurlasten afzonderlijk te presenteren in DigiMV.